

LUKIJALLE

Tämä teos on saanut syntynsä eräänlaisena puolustuksen puheenvuorona vihalle, elintärkeälle tunteellemme. Kukapa meistä ei olisi tullut tutuksi tunteen kanssa, joka kuristaa ja puristaa ja toisaalta purkauduttuaan huojentaa oloamme.

Kertoessani, millaista kirjaa olen toimittamassa, olen saanut osakseni huokauksia: "Etkö kevyempää aihetta keksinyt?", "Miten tollaisesta jaksaa kirjoittaa, huh." Toisaalta on ollut heitäkin, joiden mielestä aiheen ääreen pysähtyminen on tärkeää. Olen löytänyt itseni kaikenlaisten asenteiden keskeltä. Vuorotellen on kysytty, miten vihan äityminen väkivaltakäyttäytymiseksi voisi-kaan olla kepeää ja kuinka palkitsevaa vihan kanssa toimeen tuleminen voikaan olla.

Teoksen syntyyn ovat vaikuttaneet voimakkaasti myös monien elämää mullistaneet tragediat, jotka ovat johtaneet monen elämän päättymiseen ja rajuun muutokseen menetysten kohdattessa. Koulu- ja perhesurmat sekä ampumisvälikohtaukset ovat tuoneet "Miksi"-kysymyksen lukemattomien ihmisten huulille – myös omilleni, sillä eräs ampumatapaus on koskettanut minua erityisen läheltä. Katset ovat kääntyneet mahdollisuuksiin kasvattaa lasta pärjäämään hankalienkin tunteiden kanssa. Miten

tunnistaa ja puuttua riittävän varhain väkivaltakäyttäytymistä enteileviin merkkeihin, ymmärtää sekä hoitaa syntyneitä väkivaltaongelmia?

Median otsikot vihapuheista piirtyvät verkkokalvoillemme vähän väliä. Viharikoksia ja nuorten väkivallantekoja kuvailaan avoimesti ja uutisoidaan tiuhaan. Vähättelemättä huolta pahoinvoinnista on syytä huomata, miten merkittävä osa lapsista ja nuorista voi hyvin erilaisista väkivaltalööpeistä huolimatta. Todellisuutta on sekin, että moni lapsi ja nuori kasvaa ymmärtämään vihastumisen myönteisen muutosvoiman: elämä jatkuu kiukun kourista eteenpäin ketään vahingoittamatta. Lasten ja nuorten yleistäminen hurjiksi, arvaamattomiksi ja väkivaltaisiksi on kapea-alaista eikä tee oikeutta kenellekään.

Kuluneet viisitoista vuotta erilaisten hienojen lasten ja nuorten parissa ovat tuoneet teoksen teemat minua lähelle. Vuosien varrella olen joutunut näkemään, miten vaikeaa vihan kanssa pärjääminen voi olla myös aikuiselle, saati lapselle. Olen myös saanut nähdä, miten moni solmu on lähtenyt avautumaan.

Jatkuvan vihaisuuden sisällään kantamisen on havaittu olevan myös terveysriski, koska se altistaa muun muassa sydän- ja verisuonitaudeille. Emme siis liiku vähäpätöisen asian äärellä, vaan kansanterveydellisesti, yhteiskunnallisesti, perhepoliittisesti ja yksilön inhimillistä kärsimystä ajatellen ytimessä. Psykoterapeuttien koulutuksessa viha on otettu erityishuomion kohteeksi, mikä omalta osaltaan kuvastaa vihaan paneutumisen merkityksellisyyttä.

Suojaavaksi tarkoitettu vihan tunne kääntyy itseään vastaan, ellei meillä ole keinoja sen turvalliseen purkamiseen. Avaimet tunnelmaisuuksiin liittyvien taitojen opettamiseen on meidän aikuisten käsissä. Kun lapsi tai nuori haastaa meidät vihan tunteillaan, miten vastaamme?

Tämä teos koostuu lasten ja nuorten parissa toimivien asiantuntijoiden kirjoittamista artikkeleista. Luvut 6 ja 13 ovat syntyneet mainittuja ammattilaisia haastatellen. Teoksessa on esillä sekä nykytutkimukseen pohjautuvaa teoriaa että kokeneiden ammattilaisten näkemyksiä lasten, nuorten ja perheiden parista. Toimijoiden näkemyserot mahdollistavat hedelmällisen vuoropuhelun teoksen teemoista. Samalla ne osoittavat, ettei ole olemassa yhtä ja ainoaa viisasten kiveä, jolla saada vastaus tämän teoksen nostattamiin kysymyksiin. Lasten ja nuorten kommentit ovat arjen tilanteissa kuultuja ja sieltä poimittuja. Ne kulkevat teoksessa ikään kuin aidoimpina asiantuntijakommentteina.

Riittakerttu Kaltiala-Heino, Sami Kivikkokangas, Rasmus Lilja, Mauri Marttunen, Tiina Röning, Marja Schulman ja Olavi Sydänmaanlakka: Olen valtavan kiitollinen siitä rohkeasta äänestä ja aiheeseen paneutumisesta, jolla olette olleet tässä prosessissa läsnä. Vuoria ei koskaan siirretä yksin. Se tapahtuu – jälleen – yhdessä.

Kiitos Merje Kärkkäinen, Katianna Ruuskanen, Heli Pruuki, Aila Wallin, Terhi Aalto-Setälä ja Heikki Hiilamo, että olette uskoneet tähän kirjaan ja raivanneet tietä teoksen syntymiselle. Kiitän teitä arvokkaista näkökulmistanne. Työtoverini nuorisopsykiatriassa, entisen ”Kunttarin” ja Ulfåsan väki, monet vaiheet kanssanne ovat mahdollistaneet tämän teoksen synnyn.

Kullanarvoiset läheiseni, te tunnistanette itsenne. Sydämelinen kiitokseni rinnallakulkemisesta ja rakkaudestanne kaiken koetun keskellä.

Omistan tämän teoksen teille, Mikko ja Milja.

Helsingissä 26.6.2013

Päivi Nurmi